

24.11.2022

POL-2022-129934

Oikeusministeriö

Oikeusministeriön lausuntopyyntö 13.10.2022 luonnoksesta hallituksen esitykseksi lahjontaa koskevaan Euroopan Neuvoston rikosoikeudelliseen yleissopimukseen tehdyn varauman peruuttamisen hyväksymisestä ja laiksi rikoslain muuttamisesta (VN/9873/2022)

Poliisihallituksen lausunto

Asian tausta

Oikeusministeriö on pyytänyt Poliisihallitukselta lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle lahjontaa koskevaan Euroopan Neuvoston rikosoikeudelliseen yleissopimukseen tehdyn varauman peruuttamisen hyväksymisestä ja laiksi rikoslain muuttamisesta.

Esityksessä ehdotetaan, että rikoslakia täydennettäisiin uudella säännöksellä vaikutusvallan kauppaamisrikoksesta. Rikoslain 16 lukuun ehdotetaan lisättävän uusi 14 c § sekä 20 §:ään uusi 6 momentti vaikutusvallan kauppaamisrikoksesta. Oikeushenkilön rangaistusvastuu ehdotetaan ulotettavaksi vaikutusvallan kauppaamisrikokseen rikoslain 16 luvun 18 §:ssä. Esityksen tavoitteena on täydentää rikosoikeudellista suojaa korruptiota vastaan.

Suomi on aiemmin tehnyt vaikutusvallan väärinkäyttöä koskevan varauman lahjontaa koskevaan Euroopan neuvoston rikosoikeudelliseen yleissopimukseen (SopS 108/2002) liittyessään. Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi vaikutusvallan väärinkäyttöä koskevan varauman peruuttamisen. Tavoitteena on mahdollistaa varauman peruuttaminen vaikutusvallan väärinkäyttöä koskevan kriminalisointivelvoitteen osalta.

Nyt lausuttavana oleva esitys perustuu oikeusministeriössä vuonna 2016 valmisteltuun luonnokseen hallituksen esitykseksi. Esitystä on muutettu saadun lausuntopalautteen perusteella joiltakin osin.

Poliisihallituksen lausunto

Poliisihallitus pitää tärkeänä, että vaikutusvallan kauppaamisrikosta koskeva hallituksen esitysluonnos on etenemässä eduskunnan käsittelyyn, ja pitää tekemuodon rangaistavaksi säätämistä sekä varaumasta luopumista kannatettavana. Poliisihallitus katsoo, että esitysluonnoksen tavoite on kokonaisuutena kannatettava ja sen säädöstekninen toteuttamistapa on hyvä ja selkeä.

Esitutkintaviranomaisen näkökulmasta on tärkeää, että rangaistussäännös on sekä sanamuodoltaan että perusteluiltaan selkeä, jotta se parhaalla mahdollisella tavalla toteuttaa myös kriminalisoinnin ennalta estävää tavoitetta. Lisäksi selkeät säännökset tehostavat ja helpottavat esitutkintaviranomaisen esitutkinnan edellytysten arviointia. Esitetty muotoilu sisältää useita rangaistavan menettelyn alaa rajoittavia elementtejä, jotka pääsääntöisesti vastaavat hyvin rikosoikeudellisen laillisuus- ja tarkkarajaisuusperiaatteiden asettamia vaatimuksia. Lisäksi Poliisihallitus katsoo tarkoituksenmukaiseksi sen, että tekemuodoksi riittäisi abstraktin vaaran aiheuttaminen päätöksenteolle.

Poliisihallituksen näkemyksen mukaan vaikutusvallan kauppaamisrikoksen rangaistavaksi säätämisellä on tärkeä rooli erityisesti rajat ylittävän korruptiorikollisuuden ja kansainväliseen liiketoimintaan liittyvän korruptiorikollisuuden torjunnassa. Jälkimmäisen osalta sääntelyä muuttamalla voidaan vaikuttaa esimerkiksi tapauksiin, joissa on käytetty erilaisia välittäjiä. Vaikutusvallan kaappaaminen kriminalisoimalla voidaan tehostaa puuttumista välittäjiä käyttäen toteutettuihin lahjontatekoihin. Tällä perusteella Poliisihallitus pitää perusteltuna myös, että oikeushenkilön rangaistusvastuu ulotettaisiin ehdotuksen mukaisesti vaikutusvallan kauppaamisrikokseen. Esitetyllä sääntelyllä pystytään arvion mukaan kokonaisuutena vaikuttamaan edistävästi lahjus- ja korruptiorikollisuuden paljastamiseen sekä selvittämiseen. Tällä hetkellä edellä mainittujen rikoslajien esiintyvyys ja voimassa olevien rikossäännösten toteennäyttäminen on määrältään vähäistä.

Muilta osin Poliisihallitus yhtyy Keskusrikospoliisin asiassa antamaan lausuntoon.

Tämän lisäksi Poliisihallitus kiinnittää huomiota Syyttäjälaitoksen asiassa antamaan lausuntoon, jossa vaikutusvallan kauppaamisrikosta koskeva säännös esitetään lisättäväksi rikoslain 1 luvun 11 §:n 2 momentin luetteloon teoista, milloin ei kaksoisrangaistavuutta tarvita. Näin varmistetaan se, että ulkomailta tapahtuneisiin rikoksiin voidaan puuttua asianmukaisin säännöksin. Tätä Syyttäjälaitoksen huomiota voidaan pitää kannatettavana ja tarpeellisena.

Poliisijohtaja

Sanna Heikinheimo

Poliisitarkastaja

Mikko Kiiski

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä. Poliisi 24.11.2022 klo 18:47. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaimosta.

Tiedoksi

Keskusrikospoliisi